

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelma

Loppuraportti

Keski-Suomen hyvinvointialue
17.02.2025

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista	3
2 IPS – Sijoita ja valmenna kehittämishanke	5
2.1 Miten IPS –toimintamallin käyttöönotto on toteutunut alueella?	5
2.2 Miten IPS –toimintamalli on edistänyt vakavia mielenterveyshäiriöitä sairastavien henkilöiden työllistymistä tai työurien pidentymistä alueella?	6
2.3 Miten IPS –toimintamalli on edistänyt vakavia mielenterveyshäiriöitä sairastavien henkilöiden mielenterveyden kohenemistä?	6
3 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	7
3.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa	7
3.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?	7
3.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?	7
3.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönotosta on päätetty?	8
3.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?	9
3.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?	9
3.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen	10
3.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmaa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen	10
3.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi	10
3.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?	10
3.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?	11

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista

Tämä raportti käsittelee Keski-Suomen kestävä kasvun ohjelman pilarin 3 työpaketin 1 "IPS – Sijoita ja valmenna!" -toimintamallin jalkauttamista sekä pilarin 4 investoinnin 2 "Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista" -hankkeen loppuraportoinnin. Raportti kattaa vuosien 2023 ja 2024 aikana toteutetut kehittämistoimet.

IPS-toimintamallin pilotointi Keski-Suomessa Jyväskylän ja Laukaan alueilla osoittautui onnistuneeksi. Palvelun kysyntä kuitenkin ylitti käytettävissä olevat resurssit, vaikka hankkeen aikana henkilöstöä lisättiin.

Pilotin työhönvalmennukseen osallistuneilla asiakkaille oli erilaisia diagnooseja, ja yleisin diagnoosiryhmä oli psykoosisairaus, joka oli 64 asiakkaalla kaikista 74:stä asiakkaasta. Valmentajien kokemuksen mukaan parhaat tulokset saavutettiin psykoosisairauksista kärsivillä asiakkaille, vaikka tämä havainto ei ole yleistettävissä, koska psykoosisairaudet olivat selkeästi eniten edustettuina asiakkuuksissa.

Pilotin aikana 51 % asiakkaista eteni kohti avoimia työmarkkinoita, joko työllistymällä, aloittamalla opintoja tai osallistumalla työkokeiluun, mikä ylitti hankesuunnitelman tavoitetason. Asiakaspalautteessa 86 % koki mielialansa kohentuneen, 80 % itsetuntonsa vahvistuneen ja 46 % psyykkisten oireidensa vähentyneen. Työnantajakontakteja kertyi lähes 250, ja ammattilaisten sekä verkostotoimijoiden yhteistyö oli laajaa.

IPS-toimintamalli auttoi vakavista mielenterveyshäiriöistä kärsiviä henkilöitä työllistymään ja löytämään mielekästä tekemistä, mikä tuki heidän kuntoutumistaan. Työhönvalmennuksen todettiin parantavan asiakkaiden elämänlaatua, lisäävän itseluottamusta ja vähentävän psyykkistä oireilua. Työnantajille malli tarjosi tukea rekrytointiin ja mahdollisuuden löytää motivoituneita työntekijöitä. Lisäksi toimintamalli vahvisti eri palveluiden ja verkostojen välistä yhteistyötä, mikä edisti asiakaslähtöistä ja kokonaisvaltaista tukea.

Vuonna 2025 IPS-toimintamalli jatkuu Keski-Suomen hyvinvointialueella osana hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa. Työhönvalmennusta tarjoaa jatkossa yksi vakituinen työhönvalmentaja perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden tiimissä, sekä kaksi osa-aikaista resurssia nuorten mielenterveyspalveluissa ja aikuisten sosiaalipalveluissa, kuten vuoden 2025 talousarviossa on hyväksytty.

Osana Kestävä kasvun hankkeen pilarin 4 investoinnin 2 kehittämistoimintaa Keski-Suomen hyvinvointialueella on kehitetty monialaisen palveluohjauksen toimintamallia, joka on suunnattu erityisesti asukkaille, sekä hyvinvointilähete-toimintamallia, joka tarjoaa sopimuksellisen suoraohjauksen hyvinvointialueen ja eri kumppanien välillä. Näiden toimintamallien jatkokehittäminen jatkuu edelleen aina hankekauden loppuun asti, eli vuoden 2025 loppuun.

Keski-Suomen hyvinvointitarjotin julkaistiin tammikuussa 2025 ja se nostaa esiin palveluja ja toimintoja, jotka liittyvät muun muassa liikuntaan, luontoon, kulttuuriin, ravitsemukseen, elintapaohjaukseen, mielen hyvinvointiin ja osallisuuteen. Tarjottimella on tällä hetkellä löydettävissä yli 800 erilaista palvelua ja toimintaa, ja tämä määrä tulee kasvamaan vielä vuoden 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointitarjotin toimii sekä asukkaille itsenäisesti löydettävänä palvelualustana, että sote-ammattilaisten työkaluna hyte-ohjauksen tueksi. Hyvinvointitarjottimelle rakennetun hyvinvointilähetetoiminnon avulla asiakkaita voidaan ohjata suoraan kumppanien, kuten järjestöjen ja kuntien toimintaan, mikä madaltaa osallistumiskynnystä ja lisää asiakkaiden ohjausmahdollisuuksia. Lisäksi sote-ammattilaiset voivat myös suositella palveluja asukkaille suoraan sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Kunnat ja järjestöt ovat olleet keskeisiä yhteistyökumppaneita kehittämistyössä. Kansalliset vertaisfoorimit, kuten THL:n ja Digi- ja väestötietoviraston verkostot, ovat tukeneet hankkeen kehittämistä ja tarjonneet mahdollisuuksia jakaa kokemuksia ja oppia muiden hyvinvointialueiden hankkeista.

Tavoitteena on, että palvelutarjottimesta tulee vakiintunut työkalu hyvinvointialueen ja sen kumppaneiden asiakasohjauksessa ja että sen sisältöjä pystytään laajentamaan hankkeen loppuun mennessä.

2 IPS – Sijoita ja valmenna kehittämishanke

2.1 Miten IPS –toimintamallin käyttöönotto on toteutunut alueella?

IPS-toimintamallia pilotoitiin Keski-Suomen hyvinvointialueella Jyväskylän ja Laukaan alueella. Erikoissairaanhoidosta mukana oli psykoosityöryhmä ja perustason mielenterveys ja päihdepalveluista Jyväskylän alueen 2 kuntoutuksen tiimi sekä Laukaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen tiimi. Toiminnan käynnistyessä työhönvalmennukseen kohdentui tiiminvetäjän ja kahden työhönvalmentajan resurssi. Resurssia lisättiin joulukuussa 2023 yhdellä työhönvalmentajalla.

Maaliskuuhun 2024 asti palveluun asiakas pääsi palvelun piiriin vähintään kuukauden sisällä, jonka jälkeen asiakaspaikat täyttyivät. Sen jälkeen asiakkaat ovat odottaneet palveluun pääsyä 4 kuukautta tai enemmän.

Työhönvalmennus tehtävissä hankkeen aikana työskenteli yhteensä viisi henkilöä, joista kolme suoritti kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnon ja yksi työhönvalmentaja osia siitä. Kaikki työhönvalmentajat osallistuivat lisäksi THL:n järjestämään IPS-menetelmä koulutukseen.

Hankekauden jälkeen resurssi toteuttaa työhönvalmennusta väheni. Vuonna 2025 palvelua tarjotaan yhden vakituisessa työsuhteessa olevan työhönvalmentajan toimesta pilotissa mukana olleille perustason tiimeille mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä kahden puolikkaan resurssin osalta nuorten mielenterveys palveluissa sekä aikuisten sosiaalipalveluissa.

Ammattilaisia toimintaan on osallistunut Keski-Suomen hyvinvointialueelta yhteensä 50-60. Mukana olleiden ammattilaisten nimikkeet ovat seuraavia: sairaanhoitaja, psykiatri, erikoislääkäri, psykologi, sosiaaliohjaaja, kuntoutuksenohjaaja, lähihoitaja, mielenterveyshoitaja, palveluasumiskoordinaattori, sosiaalityöntekijä, palveluohjaaja, palveluvastaava, palvelupäällikkö ja palvelujohtaja.

Verkostoista toimintaa osallistuneet ammattilaiset muodostuivat pääasiallisesti työnantajista, työvoimaviranomaisista ja elinkeinopalveluiden ammattilaisista, minkä lisäksi yhteistyötä tehtiin yrittäjäjärjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden sekä oppilaitosten ammattilaisten kanssa. Yhteensä verkostoista toimintaan osallistui noin 30 henkilöä. Lisäksi asiakkaiden työllistymistä edistäessä työnantajakontakteja kertyi hieman alle 250 kappaletta.

Asiakkaat työllistyivät seuraaville toimialoille: Teollisuus, elintarvikeala, puhtaanapitoala, järjestösektori, kuntasektori, yksityiset työnantajat, varhaiskasvatus, sote-ala, kuljetusala ja henkilökuljetus. Työsopimuksia asiakkaat muodostivat seuraavilla nimikkeillä: järjestöavustaja, toimistosihiteeri, projektiassistentti, päiväkotiapulainen, metsänhoitaja, siistijä, henkilökohtainen avustaja, ompelija, pyörämekaanikko, apukuljettaja, taksinkuljettaja, elintarviketyöntekijä, ohjaaja, puhelinmyyjä ja kirjailija.

[Tästä linkistä](#) pääset toimintamallin Innokylä sivulle, mistä toimintaan voi tutustua tarkemmin ja löydät sieltä myös laajemman loppuraportin.

2.2 Miten IPS –toimintamalli on edistänyt vakavia mielenterveyshäiriöitä sairastavien henkilöiden työllistymistä tai työurien pidentymistä alueella?

Asiakkaat ohjautuivat palveluun lähetteellä pääsääntöisesti aiemmin mainituista tiimeistä. Useiden asiakkaiden kohdalla osallistuimme ennen työhön valmennuksen aloittamista hoitajan vastaanotolle, jossa työhönvalmennuksen sisältöjä käytiin läpi. Teimme yhteistyösopimuksia työhönvalmennukseen toimintakaudella yhteensä 75, minkä lisäksi läheteitä jonoon tehtiin 13. Muodostimme yhteistyösopimuksen

- erikoissairaanhoidon piirissä olevista asiakkaista 22 asiakkaan kanssa
- Jyväskylän perustason kuntoutuksen mielenterveys- ja päihdepalveluiden tiimistä 38 asiakkaan kanssa
- Laukaan perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden tiimistä 12 asiakkaan kanssa
- 3 asiakasta ohjautui palveluun muista Jyväskylän mielenterveys- ja päihdepalveluiden tiimeistä pilottiasiakkaina.

Asiakkaista 22 (29 %) solmi työhönvalmennuksen aikana työsopimuksen, 13 (17 %) suoritti opintoja ja 7 (9 %) solmi työkokeilusopimuksen. Saavutimme kirkaasti hankesuunnitelmassa asetetun erinomaisen tason (vähintään 37 % asiakkaista työllistyy, etenee opintoihin tai jatkaa opiskeluaan). Neljä asiakasta eteni avoimille työmarkkinoille opintojen tai työkokeilun kautta. Näin ollen työhönvalmennuksen asiakkaista yhteensä 51 % ohjautui kohti avoimia työmarkkinoita työhönvalmennuksen aikana. Lisäksi kaksi asiakasta aloitti työhönvalmennuksenaikana vapaaehtoistyössä, ja he kokivat sen itselleen riittäväksi kiinnittymiseksi työelämään

2.3 Miten IPS –toimintamalli on edistänyt vakavia mielenterveyshäiriöitä sairastavien henkilöiden mielenterveyden kohenemistä?

Työhönvalmennuksen asiakkaista 64:lla diagnoosina oli psykoosisairaus, kahdeksalla pitkäaikainen mielialahäiriö (sis. kaksisuuntainen, pakko-oireinen häiriö, traumaperäinen stressihäiriö), kahdella pitkäaikainen ahdistushäiriö ja yhdellä neuropsykiatrinen häiriö. Valmentajien kokemuksen mukaan parempia tuloksia saatiin aikaan psykoosisairailla. Tätä havaintoa ei kuitenkaan voi yleistää, koska psykoosisairaudet olivat selkeästi eniten edustettuina asiakkuuksissa.

Loimme IPS-työhönvalmennukselle Webropoliin anonyymien asiakastytyväisyyskyselyn, jota toteutimme kolmen kuukauden välein. Kaikille asiakkaille tarjottiin mahdollisuus vastata kyselyyn. Keräsimme kyselyssä tietoa asiakkaiden kokemuksista IPS-työhönvalmennusprosessin aikana. Kehitimme työhönvalmennusta vastausten perusteella sekä toimme niillä näkyväksi asiakkaiden kokemusta työhönvalmennuksen vaikutuksista. Voit tutustua tarkemmin asiakastytyväisyyskyselyn kysymyksiin ja vastauksiin [toimintamallin Innokylä-sivulta löytyvässä raportissa.](#)

Vastauksia asiakaspalautekyselyyn tuli yhteensä 50 ja palautteen mukaan asiakkaat kokivat työhönvalmennuksen muun muassa:

- Auttaneen uuden työpaikan etsinnässä 84 %
- Kohottaneen mielialaa 86 %
- Vahvistaneen voimavaroja 78 %
- Vahvistaneen itsetuntoa 80 %
- Vähentäneen psyykkistä oireilua 46 %

3 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

3.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa

3.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?

1. Monialainen palveluohjauksen toimintamalli

[Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi Keski-Suomen hyvinvointialueella \(RRP, P4, I2\) | Innokylä](#)

2. Hyvinvointilähetteen toimintamalli, eli sopimuksellinen suoraohjausmalli

[Hyvinvointilähete Keski-Suomen hyvinvointialueelle \(RRP, P4, I2, I4\) | Innokylä](#)

Monialaisen palveluohjauksen toimintamalli vastaa hankesuunnitelman pilari 4, investointi 2, työpaketti 1:den sisältöihin ja hyvinvointilähetteen toimintamalli pilari 4, investointi 2, työpaketti 2:den sisältöihin.

Molempia toimintamalleja työstetään vielä hankekauden loppuun asti (Q4/2025).

3.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?

Keski-Suomen hyvinvointitarjotin nostaa sisältöjä kolmesta eri lähteestä: Digi- ja väestötietoviraston palvelutietovarannosta, Lähellä.fi -tietokannasta ja Keski-Suomi Events -tietokannasta. Keski-Suomen hyvinvointitarjotin tarjoaa sisältöjä liikunnan, luonnossa tapahtuvan toiminnan, kulttuuritoiminnan, ravitsemusohjauksen ja elintapaohjauksen teemoista. Tämän lisäksi hyvinvointitarjotin kokoaa myös sisältöjä mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden teemoista. Tarjottimelle nousevien palveluiden ja toimintojen sisältöjen valitsemisessa on hyödynnetty kansallista hyte-palvelukonseptia ja sen minimimääriytyksiä. Näiden sisältöjen lisäksi hyvinvointitarjotin tarjoaa myös asukkaalle digitukisisältöjä, jolla

voimme edesauttaa asukkaiden digikyvykkyyden edistymistä, ja näin ollen helpottaa asukkaiden ohjautuvuutta digitaalisiin palveluihin ja digitaalisiin palvelukanaviin. Näitä sisältöjä tarjotaan hyvinvointitarjottimelle sekä asukkaiden itsenäisesti löydettäväksi että sote-ammattilaisten hyte-ohjauksen tueksi.

Toinen hankesuunnitelman työpaketti on hyvinvointilähetteen kehittäminen. Keski-Suomen kestävä kasvun hankkeessa on kehitetty hyvinvointilähetteeksi sopimuksellinen suoraohjausmalli. Siinä hyvinvointialue ja esimerkiksi järjestö tai kunta voivat tehdä sopimuksen niin, että hyvinvointialueen asiakkaan yhteystiedot voidaan asiakkaan luvalla lähettää eteenpäin hyte-toimintaa tuottavalle järjestölle tai kunnalle. Sopimuksessa on kirjattu minkä kohderyhmän asiakkaita toivotaan ohjattavaksi kumppanin toimintaan ja minkä määrän lähetteitä kumppani pystyy ottamaan vastaan. Saatuaan tiedon asukkaasta, hyte-toimija voi olla suoraan yhteydessä henkilöön ja kutsua tämän mukaan toimintaan. Läheteellä halutaan edistää asiakasohjausta hyte-toimintaan sekä madaltaa asiakkaan toimintaan osallistumisen kynnyksiä suoralla yhteydenotolla hyte-toimijan suunnalta.

Hyvinvointiläheteitä on pilotoitu seniorin hyvinvointineuvolan ja työttömien terveystarkastuksen kohderyhmien asiakkaiden parissa. Lähetekumppaneina eli lähetteen vastaanottavina tahoina on eri kuntien liikunta- ja kulttuuripalveluita sekä järjestötoimijoiden hankerahoituksella tuotettuja palveluita. Molemmissa piloteissa on havaittu, että järjestökentällä on halua ja motivaatiota ottaa asukkaita läheteellä vastaan. Hyvinvointilähetteen ohjausmahdollisuus voitaisiin jatkossa ottaa esimerkiksi järjestöjen ja yhdistysten hankesuunnittelussa huomioon, ja asukkaan/asiakkaan ohjaus tulisi osaksi niitä juuri hyvinvointiläheteellä.

Hyvinvointilähetteen pilotoinnissa on huomattu, että vaikka sopimuksellisuus on syntynyt kahden eri toimijan välillä, voi aidon asiakasohjautuvuuden eteen silti nousta esteitä. Asiakas ei ehkä uskalla antaa lupaa tietojensa välittämiseen, uusi mahdollisuus voi pelottaa. Sote-ammattilaisen voi olla hankala arvioida asukkaan palvelutarvetta hyvinvointilähetteen näkökulmasta. Asiakkaan ohjaaminen ulospäin hyvinvointialueen itse tuottamista palveluista on konseptina uusi ja vaatii vakiintumista. Hyvinvointilähetteen pilotoinnit ovat kuitenkin edistäneet toimintamallin kehittämistä, ja myös riskit asiakasohjautuvuudessa on voitu ottaa huomioon kehitystyössä.

Hyvinvointitarjottimeen on rakennettu tekninen ominaisuus hyvinvointilähetteen tekemiseen. Tämä ominaisuus on käytössä hyvinvointialueen sote-ammattilaisilla. Hankkeessa on hyvinvointiläheteelle luotu pilotoitu ja edelleenkehitetty toimintamalli, sopimus pohjat, valmiita kumppanuuksia ja tietoturvallinen tekninen toteutus läheteiden tekemiseksi. Sekä tekninen toteutus että sopimus pohjat on laadittu alusta asti skaalautuvaksi, eli toimintaa voidaan jatkossa laajentaa hyvinvointialueella eri palveluihin. Tällä hetkellä lähetteen toimintamallin mukainen toiminta mahdollistetaan hankerahoituksella, mutta tavoitteena on saada se toimimaan hyvinvointialueen vakituisena toimintana.

3.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttönotosta on päätetty?

Monialaisen palveluohjauksen toimintamallista ja hyvinvointitarjottimen käyttönotosta on päätetty laaja-alaisen sosiaali- ja terveyskeskuksen johtoryhmän kokouksessa 16.12.2024. Kokousmuistiossa todetaan seuraavasti:

“Keski-Suomen hyvinvointitarjotin sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävä (hyte) monialainen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli otetaan käyttöön Keski-Suomen kestävä kasvun ohjelman hankesuunnitelman mukaisesti. Hyvinvointitarjotin julkaistaan

alkuvuodesta 2025 ja julkaisun myötä jatketaan hyvinvointitarjottimen sekä em. hyte-toimintamallin jalkautusta ja juurrutusta.”

Hyvinvointilähetteen toimintamallin mukainen toiminta on raportin kirjoittamisen aikaan vielä hankevetoista, eikä toimintamallin mukaisen toiminnan jatkosta hankeajan jälkeen ole päätöstä.

3.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?

a) Vuonna 2023 teimme hankkeessa yhteistyötä 14 Keski-Suomen kunnan kanssa ja tapasimme yhteensä 45 kuntien edustajaa. Vuonna 2024 tapasimme kaikki Keski-Suomen 22 kuntaa yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueen (Hyku) kanssa järjestetyissä 14 työpajassa. Kunnat ovat olennainen kumppani sekä hyvinvointitarjottimen tietosisällön tuottajana että hyvinvointilähetteen vastaanottajatahoina. Kuntien kanssa on käyty hyvää vuoropuhelua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuunjaosta, hyvinvointialueen ja kunnan yhteisestä asukkaasta sekä kehittämistyön tavoitteista. Kuntien edustajina tapaamisissa on ollut usein esimerkiksi kunnan hyvinvointikoordinaattori, liikuntapalveluiden työntekijä tai kulttuuripalveluiden työntekijä, riippuen tapaamiseen osallistuvan kunnan koosta. Lisäksi olemme tavanneet kuntien palvelutietovarannosta (ptv) vastaavia henkilöitä, jotta viesti ptv:n sisältöjen määrästä ja tiedon laadusta on saavuttanut myös sen sisällön tuottajat.

b) Vuonna 2023 tapasimme yhteensä 100 järjestötoimijaa ja vuonna 2024 yhteensä 380 järjestötoimijaa. Järjestötoimijoiden tapaaminen on sisältänyt kehittämispalavereita, tapaamisia ja suorakontaktointeja puhelimitse. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoja olemme esitelleet laajasti Keski-Suomen alueen yhdistyksille. Yhdistyksille on välitetty tietoa, että Lähellä.fi-palveluun kirjattu tieto toiminnasta ja tapahtumista, nousee myös hyvinvointitarjottimelle. Kontaktoinnissa on priorisoitu niitä yhdistyksiä, jotka tuottavat ja toteuttavat hyte-palvelukonseptin kuvaamaa palvelua tai toimintaa.

Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry (KYT) on toiminut merkittävänä apuna hankkeen kehittämistyössä. KYT on mahdollistanut useita järjestökontakteja, osannut tuoda järjestönäkemyksiä hyvinvointialueen suuntaan ja avustanut esimerkiksi Lähellä.fi-palvelun integraation teknisessä kehittämisessä. KYT:n kanssa on myös järjestetty yhteisiä Lähellä.fi-koulutuksia, joissa on ollut paikalla sekä KYT:n että hankkeen henkilöstöä. Näiden lisäksi on pidetty tiedonvaihtopalavereja Suomen sosiaali ja terveys ry:n (SOSTE) kanssa. Näitä palavereita on ollut useamman kerran vuodessa.

Sekä kunta- että järjestöyhteistyö on todennettavissa Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman vuosikoonneista, joiden esittelytilaisuuksissa on ollut myös rahoittajan edustus. Lisäksi käynnit on todennettavissa työpajamuistioista, hankkeen sisäisestä kirjanpidosta ja lopulta esimerkiksi sovittujen tapaamisten kokouskutsuista. Paras todennus löytyy kuitenkin Keski-Suomen hyvinvointitarjottimen tietosisällöstä, johon nousee raportin kirjoittamishetkellä 874 eri tapahtumaa tai toimintaa.

3.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?

Kansallisen kehittämisen tukena on ollut sekä virallisia että epävirallisia vertaisfoorumeja ja sparrailuverkostoja. Virallisia verkostoja ovat olleet THL:n fasilitoimat hyte-palvelukonseptin kansalliset kehittäjätapaukset sekä Digi- ja väestöviraston järjestämät palvelutietovarantoa

koskevan sparrailuverkoston tapaamiset. Näiden lisäksi THL on järjestänyt vuonna 2024 alueellisia palvelutarjottimia työstäviä hankkeita koskevan oman sparrailuverkoston. Keski-Suomen kestävän kasvun hankkeen pilari 4, investointi 2:den henkilöstö on osallistunut aktiivisesti kaikkiin näihin verkostoihin. Verkostotapaamiset on toteutettu pääasiassa etäyhteyksin.

Eri hyvinvointialueiden hankeväki on ollut aktiivista sparrailemaan toisiaan myös epävirallisesti. Epävirallisia sparrailuja on järjestetty sekä tarjottimien kehittämiseen liittyen että lähetetoiminnan kehittämiseen liittyen. Nämä sparrailut on toteutettu niin ikään etäyhteyksin.

Oman YTA-alueen hanketoimijat ovat olleet merkittäviä kumppaneita hankekehittämisessä. Yhteistyö Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon yhteistyö on ollut avointa ja luottamuksellista. Se on auttanut asiakysymysten ratkaisemisessa, mutta toiminut myös vertaistuellisessa hengessä. Itäisen YTA-alueen Pilari 4, investointi 2 hankehenkilöstön verkostoituminen ja yhdessä tekeminen on virittänyt myös muita investointeja edistämään omaa verkostomaista työskentelyä.

3.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen

3.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen

Keski-Suomen kestävän kasvun hankkeen henkilöstö osallistui ”kansallisen” (viiden hyvinvointialueen käyttöönotettavan) tarjottimen kehittämistyöhön hankkeen alussa, mutta alkoi kehittämään alueellista palvelutarjotinta lokakuussa 2023. Alueellisen palvelutarjottimen kehittämiseen palaaminen oli hankesuunnitelman mukaista. Oma alueellinen tarjotin mahdollisti muun muassa laajemman tietovarantopohjan, oman visuaalisen ilmeen sekä enemmän ominaisuuksia (esim. läheteominaisuus). Omassa tarjotintarkaisussa ylläpitokulut hankekauden jälkeen ovat alhaisemmat kuin valtakunnallisessa ratkaisussa.

3.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi

Alue on jatkokehittänyt oman digitaalisen ratkaisun. Tämä ratkaisu on oma verkkosivustonsa Keski-Suomen hyvinvointitarjotin.

Keski-Suomen hyvinvointitarjotinta on pilotoitu joulukuussa 2024. Pilotointiin osallistui 60 sote-ammattilaista.

Tarjotin julkaistiin asukkaiden ja hyvinvointialueen ammattilaisten käyttöön 20.1.2025.

[Hyvinvointitarjotin](#)

3.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?

Keski-Suomen hyvinvointitarjottimelle nousee palveluita ja osallistumisen mahdollisuuksia nyt yli 800. Tätä lukua halutaan vielä kasvattaa hankekauden loppuun mennessä. Tarjottimen sisältöjä voi helposti selata käyttämällä valmiiksi tehtyjä kategorianappeja. Kategorioita ovat ”digituki”, ”elämäntavat”, ”kulttuuri”, ”liikunta”, ”luonnossa liikkuminen”, ”mielen hyvinvointi”, ”ruokailu”, ”ryhmätoiminta ja vertaistuki” sekä ”vapaaehtoistoiminta”.

Näiden lisäksi palvelutarjottimella on nostettu teemasisältöjä otsikoilla ”elämäntavat ja ravitsemus”, ”kulttuuri ja vapaa-aika”, ”luonto, liikunta ja ulkoilu” sekä ”mielen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet”. Teemat esittelevät hyötyjä, joita teeman sisällöt asukkaalle voivat tuottaa. Tämän lisäksi teemat esittelevät aiheidensa mukaista sisältöä palvelutarjottimen tarjonnasta.

Hyvinvointitarjottimella on ”nostot”-osio, johon voidaan erikseen nostaa haluttua toimintaa tarjottimen etusivulle. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi erilaiset teemaviikot, kuten raportin laatimisen aikaan käynnissä oleva ”osallisuusviikko”. Lisäksi tarjottimelta löytyy uusimmat palvelut osio, joka nostaa uusinta tarjottimelle nousevaa sisältöä käyttäjän nähtäville.

Tarjottimelta puuttuu vielä linkitys Keski-Suomen hyvinvointialueen omiin palveluihin sekä itse- ja omahoitosisällöt, mikäli niitä ei ole kirjattu tarjottimen tietolähteisiin. Sote-palveluista sekä itse- ja omahoitosisällöistä on kuitenkin jo hyvät koonnit hyvinvointialueen omilla nettisivuilla (digialustan uudistus), ja näihin sisältöihin on tulevaisuudessa tarkoitus ohjata linkityksellä. Tämä vaihtoehto on vielä raportin kirjoittamisen hetkellä auki, mutta mukana kehitystyön jatkosuunnitelmissa vuodelle 2025.

3.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?

Asukkaiden ohjaaminen tarjottimelle omaehtoisesti tapahtuu pitkälti markkinoinnin keinoin. Markkinointisuunnitelmassa on kiinnitetty erityistä huomioita digitaaliseen näkyvyyteen, koska itse hyvinvointitarjottimen on digitaalinen ratkaisu. Paperiesitteissä ja muussa käteen jaettavaan materiaaliin on QR-koodi, jota kautta pääsee nopeasti hyvinvointitarjottimelle esimerkiksi omalla älypuhelimella. Asukkaat voivat jakaa tarjottimelta löytyvää tietoa omilla sosiaalisen median kanavissaan painamalla tietokorttien yhteydessä olevia jakonappeja.

Keski-Suomen hyvinvointitarjottimeen on rakennettu tulostusmahdollisuus sote-ammattilaisten asiakastyötä ajatellen. Kehitystyön edetessä kävi ilmi, että asiakastyössä käteen ojentettu tuloste on edelleen tehokas keino välittää tietoa.

Keski-Suomen hyvinvointitarjottimelta löytyy suositteluominaisuus, jolla sote-ammattilainen voi lähettää tietyn palvelun tai toiminnon tiedot suoraan asiakkaalle esimerkiksi sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Keski-Suomen hyvinvointitarjottimen läheteominaisuuden kautta sote-ammattilainen voi asiakkaan luvalla tehdä hyvinvointilähetteen tarjottimelta löytyvään sisältöön, mikäli toiminnan tuottajalla ja Keski-Suomen hyvinvointialueella on hyvinvointilähetteen toimintamallin mukainen sopimus tehtynä. Läheteessä sopimuskumppani saa asiakkaan tiedot tietoturvallisesti, ja voi itse kutsua asiakkaan mukaan toimintaansa.

Näiden lisäksi hankkeessa kootaan puheeksiottomateriaalia, jolla halutaan edistää sote-ammattilaisten asiakasohjausta hyte-toiminnan pariin.

Markkinointi ja koulutus hyvinvointialueen henkilöstölle hyvinvointitarjottimen ja hyvinvointilähetteen mahdollisuuksista asiakastyössä on myös alkanut. Vuonna 2024 tavoitettiin n. 300 sote-ammattilaista ja vuonna 2025 tätä jalkauttamistyötä jatketaan.

Jalkauttamisessa priorisoidaan sellaisia palveluita, joissa asiakkaita kohdetaan, ja joissa hyte-sisällöt ovat luontevia ottaa esille. Tällä hetkellä sote-ammattilaisia on kohdattu perhekeskuksista, diabeteskeskuksista, mielenterveys- ja päihdepalveluista, työttömien terveystarkastuksista ja seniorineuvolatoiminnasta.

Jalkautuksessa huomioidaan myös hyvinvointialueen johto- ja päällikötaso. Johdon ja esihenkilöiden sitoutuminen on avainasemassa siihen, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen löytävät jalansijaa organisaation toimintakulttuurissa. Johto ja esihenkilöt antavat omalla esimerkillään luvan uusiin sisältöihin tutustumiseen ja uusien toimintamallien käyttöönottoon sote-ammattilaisen omassa työssä.

Keski-Suomen hyvinvointialueen perehdytysjärjestelmä Intro saa myös oman yhteisisältönsä. Tämän myötä aloittavat työntekijät saavat jo työsuhteensa aluksi tietopaketin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.